

22. „Ресурсите на трето лице“

Този термин, изкован от юристите, съставили и допълнили ЗОП, отразява едно печално състояние на трудовите права на преводачите, за които лесно може да се разбере, че никой не ги спазва, като се има предвид, че почти няма преводачи на трудов договор като преводачи.

При участие в търг всеки собственик на агенция за преводи „може да се позове на ресурсите на трети лица без значение на правните отношения между него и третите лица“! Значи той представя „доказателства“, че „при изпълнението на поръчката ще има на разположение ресурсите на третите лица“.

На всекиго е ясно какви са тези доказателства – имена от кух списък с преводачи и „клетвени“ декларации, че тези преводачи ще ли били да бъдат на разположение през целия срок на изпълнение на обществената поръчка.

Преводачът, третиран като „ресурс на трето лице“, стопроцентово не е на трудов договор към агенцията, няма дори и „граждански“ договор. Той просто е име от списък и няма абсолютно никакви права, най-малкото трудови. За него агенцията не внася пенсионни и здравни осигуровки, не му осигурява отпуски и други облаги, гарантирани от трудовото законодателство. Той не е защитен и от Закона за задълженията и договорите, защото не може

да докаже, че има договорни отношения с агенцията.

Моделът, широко прилаган от агенциите за преводи благодарение на подкрепата на Външно, се разпространява като явление извън дейността на преводаческите агенции. Според ЗОП той може да бъде приложен при абсолютно всеки случай, стига да бъдат представени „доказателства“, че „ресурсите на третите лица“ щели били да бъдат на разположение!

Какво доказателство може да представи един собственик на агенция за преводи, която няма назначен на трудов договор почти нито един преводач?

Това е обещанието на преводача под форма на декларация, че ще бъде наличен през цялото време на изпълнение на поръчката. Дали това е достатъчно? „Изпълнителят“, т. е. агенцията, си поема този риск.

Всъщност, риск за агенцията не съществува. Решението на този проблем е отигравано безброй пъти от хиляди агенции за преводи, без да са участвали в какъвто и да било търг за обществена поръчка.

Защото Външно не обявява търг за обществена поръчка за официални преводи при сключване на „договорите“ по чл. 2а от „правилника“ и това се смята за нещо напълно естествено от органите, грижещи се за надзора за законност. Да, това е напълно естествено, защото Външно няма нужда от официални

преводи, поне няма нужда от официални преводи на чужди документи (документи на граждани и фирми), а печално известните „договори“, които Външно сключва с агенциите за преводи без да обявява търг, служат само за прикритие на една незаконосъобразна дейност на Външно – неприсъствената заверка на подписи на преводачи.

Тъй като за Външно верността на подписа на преводача е относителна и няма съществено значение (за него е важна таксата за заверка, а не това, дали подписът не е фалшифициран), режимът на използване на преводачи от агенции за преводи е доста „либерален“. Този „либерален“ режим, прокаран от Външно по отношение на използването на преводачи от агенциите, е възможен, защото „правилникът“, който „регулира“ тези въпроси, всъщност не съществува, той просто е мъртъв и на служителите от Външно изобщо не им пука, дали ще го спазват или не. Те го спазват единствено тогава, когато им е изгодно. Във всички останали случаи режимът на използване на преводачи от агенции за преводи е „либерален“.

Преводачите не работят „във“ фирмите, както настоява „правилникът“, а „към“ или „за“ фирмите, както „либерално“ тълкуват това от Външно и както е изключително изгодно и за агенциите.

Появата на списъци с преводачи не е от вчера. Още първите бюра за преводи, освен щатните си преводачи, са имали списъци с

още множество преводачи, от чиито услуги са се възползвали в критични моменти, в които щатните преводачи не са имали достатъчно възможности, за да се справят с обемисти преводи. В тези списъци са влизали и имена на преводачи, специалисти по езици, за които бюрата за преводи не са разполагали с щатни преводачи.

За разлика от сега обаче, служителите в бюрата за преводи усърдно попълваха хонорар-сметките, включително удръжките за осигуровки и данъци. Това едва ли се дължеше на социалистическия контрол. Просто времето беше друго и хората нямаха толкова нагледни образци на измама, на които да подражават.

Далеч съм от мисълта да възхвалявам удръжките за осигуровки и данъци, но все пак правата на преводачите сега масово, да не кажа тотално, се нарушават. Наглостта на агенциите е стигнала дотам, та да твърдят, че преводачите от списъците им били техни, в смисъл на техни служители! Тази заблуда е толкова широко разпространена, че самите преводачи се смятат едва ли не като наети на трудов договор в агенциите, защото поведението им спрямо собствениците и мениджърите на агенции не е като към равни, а е раболепно и издава робско подчинение и страх.

Защо преводачите се държат така? Защото нямат самочувствие. Защото много често това не са професионални преводачи, а имена от списъци и спадат към категорията на прево-

дачи-осмокласници, студенти, пенсионери и т. н. Защото нередко, а вече все по-често, тези преводачи нямат достатъчно опит и са несигурни в знанията си, а няма нищо по-лесно от това да се намери кусур на всеки превод – само замени един куп думи със синонимите им, като преди това си включил червен тракинг (проследяване на промените). С други думи, преводачите са в изключително неизгодно положение и то бива използвано от агенциите, за да ги шантажират.

Затова агенциите нямат проблем да „докажат“, че имат на разположение „ресурсите на третите лица“ за изпълнението на каквато и да е поръчка.